

A 2005. évi hazai CD-ROM-kiadás jellemzői

A Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht. – közkeletű nevén a Neumann-ház – által az interneten közreadott CD-ROM diszkográfiában 2006. augusztus 1-jén szereplő tételek szerint Magyarországon 1990 és 2005 között összesen 2831 alkotás látott napvilágot. Jelen összefoglalás a 2005. év „termését” képező 143 kiadványról és jellemzőiről kíván képet adni.

A Neumann-diszkográfia – www.neumann-haz.hu – folyamatosan gazdagodó anyagának tanúsága szerint a hazai kiadású CD-ROM-kiadványok körében 1990-ben 2, 1992-ben 6, 1993-ban 14, 1994-ben 29, 1995-ben 47, 1996-ban 129, 1997-ben 168, 1998-ban 238, 1999-ben 245, 2000-ben 262, 2001-ben 319, 2002-ben 373, 2003-ban 315, 2004-ben 197, 2005-ben 143 alkotás látott napvilágot. E számsor szerint 2002 óta a megjelenő művek száma évenként csökken, ami vagy azt jelenti, hogy ez az értékes információs médium „kimegy a divatból”, vagy azt, hogy a megjeleníthető tartalom köre szűkülőben van. Bármilyen legyen azonban az ok, 2005-ben is számos rendkívül értékes kiadvánnyal gazdagodott a magyar elektronikus kultúra kincsesládája.

A művek tartalmának jellemzői

A sorozatok körében 2005. december 31-ig 91 cím szerepelt: az Arcanum Életmű sorozat kettő, a MiniManó sorozat egy, a Menjünk világgá sorozat kettő, a XX. századi akták sorozat egy, a Kreatív kihívások sorozat egy új taggal bővült. 2005-ben e 91 sorozatcímet *hat új cím* gazdagította, amelyek közül az Akadémiai Elektronikus Könyvtár három, az Érettségi 2006 nyolc, a Golden Games három, a MobiMouse Plus 2005 egy, a Nyelvvizsga hat, a Kis jegesmedve kalandjai öt taggal, vagyis összesen 26 új kiadvánnyal bővítette a kört.

A témakör szerinti besorolás az előző évek gyakorlatához hasonlóan a 169/2000. (IX. 29.) korm. sz. rendelet mellékletében szereplő kategóriák szerint történt. Ennek alapján az egyes tudományágakat az alábbi tételszámok képviselik: lexikonok és általános művek 2; természettudományok 22; orvostudományok 8; műszaki tudományok 17; társas-

dalomtudományok 20; bölcsészettudományok 52; művészetek 3; tudomány- és technikatörténet 2.

A többi alkotás a cím alapján nem volt besorolható.

A tudományágakon belül az egyes *tudományterületeket* képviselő művek száma a következő: biológia 7; egészségügy 8; csillagászat 1; építőipar 3; filozófia és erkölcs 1; fizika 2; földrajz 11; gépészet 3; haditechnika 1; irodalom- és nyelvtudomány 25; jog és közigazgatás 8; kémia 1; könyvtár és kommunikáció 1; környezetvédelem 2; közgazdaság és pénzügy 8; közlekedés 3; művelődés és oktatás 7; művészetek 3; nemzetközi szervezetek 1; sport és játék 5; számítástechnika és informatika 6; szociálpolitika 1; történelem 14.

A *Magyarországgal foglalkozó, illetve magyar vonatkozású* alkotások (30) címei:

- Bács-Bodrog, Csanád, Liptó, Nyitra, Udvarhely és Vas vármegyék nemes családjai
- Britannica Hungarica Világenciklopédia
- Budapest régi térképei I. rész
- Budapest régi térképei II. rész
- Corona Sacra Hungarica
- Az első katonai felmérés. Erdély és a Temesi Bánság
- Erdély története
- Az erdélyi fejedelmek oklevelei (1560–1689). Erdélyi Királyi Könyvek
- Az erdélyi szászok
- Haditechnika. A Magyar Honvédség folyóirata 1993–2003
- Markó Károly rajzai az esztergomi Keresztény Múzeumban
- A Kádár-korszak 1956–1988
- Ki kicsoda a magyar közigazgatásban
- Krúdy Gyula munkái
- Lipszky János: A Magyar Királyság és társországi térképe és névtára (1804–1810)

- Magyar Könyvészet 1921–1944
- Magyar Könyvtárosok Egyesülete 37. Vándorgyűlés, 2005
- Magyarország e-atlasz 1.5 – térképes címkereső
- Magyarország középkori digitális okmánytára 1.0
- A magyarországi főnemesség 20. századi genealógiája
- A magyarság népzeneje
- A második katonai felmérés
- Networkshop 2005
- Pavlics Ferenc
- Révai nagy lexikona
- Soproni Szemle
- A szabadságharc lexikona
- Tábornokok és törzstisztek, hadnagyok és főhadnagyok az 1848/49. évi szabadságharcban
- Tanulmányi versenyek. Magyar nyelv 2003–2004
- Természet Világa, 1995–2004
- Útnyilvántartó rendszer

A *tudomány- és technikatörténetet* az Építészeti stílusok – az elmúlt 6000 év, valamint a Pavlics Ferenc c. kiadványok képviselték. A *nyelvoktatás* céljaira készített kiadványok száma összesen 14, ezek nyelvek szerinti megoszlása a következő: angol 8, német 4, olasz 2. A *művészet* tárgyköreit 4 alkotás képviseli: építészet 1, képzőművészet 1, zeneművészet 2.

A kiadás jellemzői

A kiadott művek száma alapján az elektronikus kiadók „toplistáját” a Multimédia Holding (28) és az Arcanum (22) magasan vezeti, őket követi a Mikrosuli (9), a Varázsbetű (7), a Seven (7), a Travelbox-Hungária (4), az Informania Digitalmedia (4), a BudaTypo (4), az UNIT (2), valamint a BioDigit Teletrio (2). A többi cég (Compedia, DFT Hungária, EcoBIT Multimédia, Eco-Invest, Enveco, I and I, InfoExpress, Intermap, Mediterrán, MorphoLogic, Novum, Panem Multimédia, Profi-Média) 1-1 alkotással jelentkezett. A könyv- és lapkiadók körében a Verlag Dashöfer (9), az Akadémiai Kiadó (6), a KJK Kerszöv (5), a Hvg-Orac (3), valamint a Nemzeti Tankönyvkiadó, az Inmedias Kiadó és a Lexikon Kiadó (1-1) szerepelt. 1-1 kiadvánnyal jelentkezett a Hungexpo és a Mohácsi Computer.

A könyvtárak, levéltárak és múzeumok körében a Magyar Országos Levéltár 2, míg a Budapesti

Történeti Múzeum, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, az Országos Széchényi Könyvtár, az Országgyűlési Könyvtár, a Pápai Képfestő Múzeum és a Soproni Levéltár 1-1 alkotással jelentkezett. Az oktatási és művelődési intézmények sorában a BME OMIKK, a Hungarnet Egyetem, a Károli Gáspár Egyetem, a Keresztény Múzeum, a Szent István Egyetem 1-1 művet adott ki. A szakmai és társadalmi szervezetek közül az Albireo Amatőr-csillagász Klub, a Corona Sacra, a Csodák Palotája és a Magyar Designer Alapítvány 1-1 kiadványt jegyzett. Magánkiadásban jelent meg *Lakatosné Magyar Mária* „Meghökkenítő mesék” című kiadványa.

A megjelent kiadványok ára 999 és 64 900 Ft között mozog. A kereskedelmi forgalomba nem került, illetve ingyenes alkotásokon kívül a legolcsóbb műveket az „Átok – Ízisz szeme” és a „Révai nagy lexikona” alkotások képviselik, a legdrágább a „Bankkódex” című havonta megjelenő kiadvány 64 900 Ft/év áron. Az összes kiadvány kb. 5%-a ezer Ft alatti, 20%-a 1000 és 3000 Ft közötti, 30%-a 3000 és 6000 Ft közötti áron kerül forgalomba; 10 ezer Ft feletti ára csupán 10%-nak van. A kiadványok túlnyomó többségét a kiadók terjesztik, a Fókusz és a Libri neve csak elvétve szerepel a forgalmazók között. (A kiadók címe és egyéb adatai a diszkográfiát közreadó honlapon szintén megtalálhatók.)

2005-ben a 143 alkotásból *DVD-kiadvány* formájában a következő 11 mű látott napvilágot: Budapest régi térképei I. és II., CompLEX DVD céghírek, Az első katonai felmérés, Az erdélyi fejedelmek oklevelei (1560–1689), Fizikai kísérletek Öveges nyomán, Krúdy Gyula munkái, Lipszky János: A Magyar Királyság és társországi térképei és névtára (1804–1810), A második katonai felmérés, Révai nagy lexikona, Wass Albert összes munkái.

Beérkezett: 2006. IX. 12-én.

Árkos Iván

a BME OMIKK Tudománytörténeti műhelyének szerkesztője.

E-mail: arkosi@info.omikk.bme.hu